ΜΙΑ ΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΙΚΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ: «Ἑλένη» καί «Πέτρες, Ἐπαναλήψεις, Κιγκλίδωμα», 1972

Ο ΡΙΤΣΟΣ ΚΑΙ Ο ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ ἦταν γιά τήν κοινή συνείδηση τοῦ μεταπολέμου ὅτι περίπου γιά τήν ἀντίστοιχη γαλλική ὁ Ἀραγκόν καί ὁ Ἐλυάρ. Κοινοί τόποι στήν ποίησή τους: ἡ εὐθύγραμμη ἰδεολογική τους προσήλωση· καί συνάμα, ὁ «κοιναλλιτεχνικός» ἀντιδογματισμός τους. Γιατί ἡ φαντασία τους, διπλά ρομαντική ἐξαιτίας καί τοῦ κοινωνικοῦ ὁραματισμοῦ της, αὐτή προσδιόριζε τήν περιγραφή τῶν πραγμάτων (καί τῆς δοκιμασίας τους, τίς τελευταῖες 10ετίες, στή χώρα μας). Τά προσδιόριζε μάλιστα μέ φαινομενικά ἀντίπαλα (καί γιά τήν ἰδεολογική γραμμή τους, παρωχημένα) κλειδιά, ὅπως εἶναι τά νεοχριστιανικά σύμβολα τοῦ Βρεττάκου καί ἡ μεσοαστική παρακαταθήκη ἐμπειριῶν τοῦ Ρίτσου.

Καί γιά νά τονιστεῖ ἡ χωριστή συμβολή τους, τήν ἀποφασιστική μετάβαση ἀπό τήν προηγούμενη γενιά τῶν πρωτοπόρων (τοῦ Βάρναλη, τῶν νεοσυμβολιστῶν καί ἀκόμη πιό πίσω: τοῦ παλαμισμοῦ) ὥς τίς διαδοχικές γενιές τοῦ μεταπολέμου, τήν ἐκπροσωπεῖ πιστότερα καί δραστηριότερα ἡ κοινωνική ποίηση τοῦ Ρίτσου. Γιατί, ἄν ὁ Βρεττάκος ἀκολούθησε τήν πεπατημένη τῆς ἀνόθευτης εὐαισθησίας μέ συνεχῆ ἀπόκλιση πρός τήν ἀνθρωπιστική ἀποσήμανση τῶν γεγονότων, σ' αὐτόν ἀπεναντίας ἀνήκει ὁ προσχωσιγενής χῶρος τῆς μαρτυρίας. «Ὁ παθών μεμαρτύρηκε»· καί μάλιστα μ' ὅλα τά γνωστά avantages μιᾶς ἐκφραστικῆς κοινῆς, πότε τῶν ἀλληλοριπῶν ἀναγωγῶν καί πότε τῶν ρεαλιστικῶν ἁπλουστεύσεων.

ΑΠΟ τήν πρώτη, παραδοσιακή, συλλογή του «Τρακτέρ» (1934) — καί τήν ὁμοιότυπη συνέχειά τους: «Πυραμίδες» (1935) καί «Ἐπιτάφιος» (1936) — ὥς τά πρόσφατα: «Ἑλένη» καί «Πέτρες Ἐπαναλήψεις Κιγκλίδωμα» (1972) παρακολουθοῦμε τά διαδοχικά στάδια αὐτῆς τῆς μαρτυρίας. Καί πίσω ἀπό τά ἐμβλήματα τῆς ποιητικῆς του, τά γνωρίσματα τῆς βαθύτερης στρωματογραφίας του:

α) Ὁ Ρίτσος ὑπῆρξε φύση πολυκεντρική. Ἄν τοῦ ἔλειπε ἡ ἔνταση μιᾶς δυναμικῆς προσωπικότητας, θά μποροῦσε νά διασπαθιστεῖ κατά τήν ἔλξη τῶν ἰδεῶν καί τῶν τεχνοτροπιῶν τοῦ καιροῦ. Τήν πολυμέρειά του λοιπόν τήν μεταφραζει σέ πολυπραγμοσύνη, ἀναπτύσσοντας τό θέμα του σέ ποικίλα ἐπίπεδα καί τή φωνή του σέ πολλά ἀντηχεῖα. Καί τή συγκρότησή του σέ πληθωριστικότητα κατορθώνοντας μέ ἔγκαιρες μετατοπίσεις (π.χ. σέ σχέση μέ τά προηγούμενα ἡ «Παλιά μαζούρκα σέ ρυθμό βροχῆς», 1943) ἤ ἐπαινηχήσεις τοῦ ὕφους του (π.χ. «Ρωμιοσύνη», 1966) ν' ἀποφεύγει τήν στασιμότητα. Ὁ ἴδιος πολυκεντρισμός καί στήν ἔκφραση, μέ γλῶσσα προγραμματική ἤ περιγραφική, συχνά ἐξωθημένη ὡς τά ὅρια τῆς ρητορείας ἤ τοῦ πλατυασμοῦ. Καί γενικά μιά ποίηση πολύστροφη, ἀφήνοντας στήν ἐπιφάνεια — γιά ἐκμετάλλευση, στούς νεότερους — ἐκφραστικά κλισέ τοῦ τύπου:

«τότε πού τ' ἀνοιξιάτικο φεγγάρι (βγαίνει ἀπ' τό σύγνεφο
ὅπως βγαίνει ἀπ' τό κουρεῖο τῆς συ- (νοικίας φρεσκοξυρισμένος ὁ ἐρ-
(γάτης τό Σαββατόβραδο»,

ἤ

«ἡ λάμπα εἶναι ἕνα ἀστέρι καρφω- (μένο στό νερό»

καί ἄλλες πρόσφορες λύσεις γραφῆς.

β) Μολονότι πολυκεντρικός, ὁ λόγος ἀναφορᾶς του εἶναι ἕνας· καί ἕνας, ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος, ὁ στόχος αὐτῆς τῆς ἀναφορᾶς. Ἐξηγούμαστε· ἡ ψυχολογική περιουσία του εἶναι ἀστική. Αὐτήν κληρονάμησε· καί τά βιώματά της διαρκῶς ψηλαφοῦμε στήν ποίησή του: ἀτμοσφαιρικά (π.χ. «Δοκιμασία») ἤ στήν περιγραφή ἐσωτερικῶν («Ἡ σονάτα τοῦ σεληνόφωτος») ἤ τῶν ἐξωτερικῶν τοπίων («Χρονικό»). Αὐτά, καί μετά τήν γραφική ἤ τήν δραματική διείσδυσή του στήν περιοχή τοῦ λαϊκισμοῦ, πού κι' αὐτή καλά τή γνωρίζει καί γνωρίζοντάς την τήν αἰσθητοποιεῖ μέ τήν δική της γραμματική καί ἠθοπλασία (π.χ. «Ἡ κυρά τῶν ἀμπελιῶν» ἤ «Οἱ γερόντισσες κ' ἡ θάλασσα»). Πάντως αὐτή ὑπῆρξε πρίν ἀπό τήν περιπέτειά του, ἡ βαθύτερη στρουκτούρα του. Καί μ' αὐτήν προσέρχεται στήν περιγραφή ἑνός ἀντιθέτου: τοῦ κοινωνικοῦ κινήματος. Ἀντίφαση; Καταρχήν ὄχι γιατί τείνει νά καταγράφει στό βάθος, πέρα ἀπό ταξικές συνθῆκες, τήν ἀνθρώπινη συμπεριφορά τῆς ψυχῆς· καί στήν ἐπιφάνεια ν' ἀντιγράφει πιστά τήν τρέχουσα ἑλληνική πραγματικότητα. Δέν ἀποκλείεται ἄλλωστε νά προσφεύγει σκόπιμα στή διάλυση τοῦ ἀστικοῦ κόσμου γιά νά πλαισιώσει ἤ νά συμβολίσει μιάν ἄλλη χρεοκωπία μέσα καί γύρω του: τοῦ κοινωνικοῦ του δράματος.

Μιά τρίτη διάσταση δημιουργεῖ ἡ ὑποκριτική ἐπένδυση τῆς μαρτυρίας του. Εἶναι στή φύση του πράγματι, νά θεατροποιεῖ τίς ἐμπειρίες. Δέν πρόκειται γιά τό «Πέρα ἀπ' τόν ἴσκιο τῶν κυπαρισσιῶν» καί τή «Μιά γυναίκα πλάι στή θάλασσα». Ἡ σκηνοθετική πρωτοβουλία του προτρέχει παντοῦ, ὄχι μόνο ἐκεῖ πού ὑποβάλλονται ἔμμεσα σκηνικά, συγκρούσεις, μονόλογοι ἤ διάλογοι ἀτόμων ἤ ὁμίλων. Εἶναι ἡ «εἰδοποιός διαφορά» τῆς πνευματικῆς του καλλιέργειας. Ὁ ἐπαρκής ἀναγνώστης τό ἀναγνωρίζει ἀπόλυτα· ἀλλά εἶναι στιγμές πού ἐπισημαίνει καί τή μανιέρα, καθώς διακρίνει παντοῦ τήν καλλιτεχνική του ἀπαγκέτα νά συγκροτεῖ μέ μάχιμους σχηματισμούς στίχων, ἐπίτηδες ἀκατέργαστα, καθώς εἰσρέει στήν ποίησή του, τήν ὕλη τῶν ἐπάλληλων γεγονότων καί καταστάσεων μιᾶς πολυτάραχης 45ετίας στή χώρα μας.

43 ΣΥΛΛΟΓΕΣ, ἐκτός ἀπό τίς μεταφράσεις, εἶναι συγγραφικός ἄθλος· καί ἐκ τῶν πραγμάτων πλεονάζοντες ξενα γοί γιά τά ἡρῶα καί τά μαρτυρολόγια (ἀκόμη καί τίς ἰδιωτικές παρεκβάσεις) αὐτῆς τῆς 45ετίας. Μιά ἐπανεκτίμηση, χωρίς νά ὑποτιμᾶ ὅτι ἀπό τήν σκοπιά τῶν ἄλλων ὑπερτιμήθηκε, εἶναι ἀπαραίτητη. Ἀπό τήν ἐπίσημη κριτική ὑπερεκτιμήθηκε λ.χ. ἡ ἀφετηρία τῆς ἐλεύθερης γραφῆς του («Τό τραγούδι τῆς ἀδελφῆς μου, 1937)· ἀπό τούς θιασώτες τοῦ κοινωνικοῦ προβληματισμοῦ, ὁ κεντρικός κορμός τοῦ ἔργου του· καί ἀπό τούς ἐρασιτέχνες καί τῶν δυό παρατάξεων, τά ἔργα περιφερείας καί κατ' ἐπέκταση τῆς καλλιτεχνικῆς του περίσσειας. Στήν τελευταία κατηγορία ἀνήκει καί ἡ συλλογή του «Πέτρες Ἐπαναλήψεις Κιγκλίδωμα».

Συνεχίζεται κ' ἐδῶ ἡ τακτική, πού ἄρχισε μέ τίς «Μαρτυρίες Α' καί Β'» (1963, 1966). Περιέχονται καί σ' αὐτήν περισσεύματα κυρίων συνθέσεων· ἤ μᾶλλον ἡ καθημερινή του προπόνηση, πού τελικά αὐτονομήθηκε σάν χωριστή δημιουργία. Στίς «Πέτρες» καί στό «Κιγκλίδωμα» συνοικονομοῦνται, ὑπαρξιακές ἐκεῖ καί κοινωνικές ἐδῶ, διαγωγές τοῦ προσώπου. Καί σκηνοθετοῦνται μικρές ἱστορίες βίας, παράλογου, ἀποξένωσης, μηδενισμοῦ τοῦ τύπου:

«Ζωή, — ἕνα τραῦμα στήν ἀνυπαρ- (ξία»,

ἀκόμη καί μαζοχισμοῦ (ὅπως π.χ. στό «Αὐτοσύλληψη»)· παρακολουθώντας τις θυμᾶσαι (σύμφωνα μέ φιλική ὑπόμνηση) τή γνωστή θεωρία του, διατυπωμένη στήν εἰσαγωγή του στόν Μαγιακόφσκυ, πώς ἡ ποίηση εἶναι, γι' αὐτόν, ψυχοθεραπεία. Καί στίς ἐνδιάμεσες «Ἐπαναλήψεις» σχολιάζεται ἡ μυθολογία καί ἡ ἱστορία μές ἀπό τίς γραμματειακές ἐκδοχές της. Πολύ διδακτικά καί γιά τό παρόν (γνωστά ἄλλωστε ἀπό τόν Καβάφη καί τόν Σεφέρη) αὐτά τά ἀκονίσματα τῆς κριτικῆς φαντασίας ἐπάνω στούς ἄκμονες τῶν μεγάλων τῆς ἀρχαιότητας· ἀλλά στήν περίπτωση τοῦ Ρίτσου ἡ ἐπανάληψη — καί μετά τίς «Μαρτυρίες Β'» — θυμίζει δουλειά καταποκοπήν, προορισμένη νά πλουτίσει τά ἔργα τῆς καλλιτεχνικῆς του περίσσειας.

Δέν εἶναι φυσικά ἡ περίπτωση τῆς «Ἑλένης». Σ' αὐτήν ὁ ποιητής συστοιχεῖ πρός τή βαθύτερη παράδοσή του καί τήν κατοπινή σύνθεσή της. Ὁ γνήσιος Ρίτσος ὁρίζεται πράγματι ἀπό τήν «Δοκιμασία» (1943) καί τήν ὀργανική της ἐξέλιξη, πού εἶναι κυριότατα «Ἡ σονάτα τοῦ σεληνόφωτος» (1956)· ἀλλά καί ὅτι τήν προανάγειλε ἤ τήν ἀκολούθησε, ἀπό «Τό κλίμα τῆς ἀπουσίας» ὥς τό «Χρονικό» καί τό «Ὅταν ἔρχεται ὁ ξένος». Καί ἀνάμεσά τους, κάθετος ἁρμός πού σημάδεψε τήν ὀρθοστασία του στή συλλογική ζωή, ἡ ποίηση τοῦ προορισμοῦ, ἄς ὑποθέσομε ἡ παρακαμπτήρια ἐκδοχή του πού σημασιοδοτεῖ ἡ «Ἀγρύπνια» (1954). Τήν παράδοση πού ἄνοιξε «Ἡ σονάτα τοῦ σεληνόφωτος», αὐτήν προϋποθέτει καί προβάλλει στή διάσταση τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἡ «Ἑλένη». Τό θέμα ἀναπτύσσεται στήν ἴδια σφαῖρα τοῦ μύθου, ἀλλά μ' ἀντίστροφη κίνηση. Ἐκεῖ μιά γυναίκα παρακαλεῖ γιά μιά σωτήρια ἀπαγωγή — «Ἄφησέ με νάρθω μαζί σου» — ἐνώ ἐδῶ μέ τήν ἀντίθετη ἐπίκληση — «Μεῖνε, μή φεύγεις» — παρακολουθοῦμε τήν παραδοχή μιᾶς τελεσίδικης μοίρας.

Τό θέμα μπορεῖ νά συμβολίζει καί τήν παρακμή, ἐκεῖ μιᾶς τάξης κι ἐδῶ ἑνός ὁράματος καί μάλιστα ἑνός ὁλόκληρου κόσμου. Προπαντός μέ τήν ἴδια ἀφηγηματική ἐξομολόγηση, πού μοιάζει παραλλαγή ὕφους ἀπό τή μουσική κλίμακα τοῦ ἐσωτερικοῦ μολονόγου. Καινούργια ποσοτική εἰσφορά τώρα εἶναι ἀκριβῶς αὐτή ἡ προβολή, καί παραβολή συνάμα μιᾶς οἰκογενειακῆς μέ τήν ἱστορική ἐμπειρία· δηλαδή ἡ συγκεκριμένη ἀδελφή καί ἡ ἀρχαία Ἑλένη, ὁ πρόσφατος πόλεμος μέ τήν μετέπειτα περιπέτεια τοῦ ποιητή καί ὁ τρωικός μέ τούς νόστους τῆς μυθικῆς ὀδύσσειας.

«Εἴμουν κ' ἐγώ στόν πόλεμο τοξό- (της
τό ριζικό μου ἑνός ἀνθρώπου πού (ξαστόχησε»,

καθώς ἔγραφε στή δική του «Ἑλένη» ὁ Σεφέρης. Καί ὁ Ρίτσος:

«Ἐσύ τί κάνεις; Εἶσαι στό στρατό; (Νά προσέχεις. Μή σκοτίζεσαι (τόσο
γιά ἡρωισμούς, γιά ἀξιώματα καί (δόξες. Τί νά τά κάνεις; Σοῦ (βρίσκεται ἀκόμα
κείνη ἡ ἀσπίδα ὅπου εἶχες χαρα- (γμένη τή μορφή μου; Εἴσουν ἀ- (στεῖος
μέ τήν ψηλή σου περικεφαλαία καί (τή μεγάλη της οὐρά, — τόσο (νέος,
τόσο συνεσταλμένος, σά νάχες κρυμ (μένο τό ὡραῖο πρόσωπό σου
στά πισινά πόδια ἑνός ἀλόγου, κ' (ἡ οὐρά του κρεμόταν ὥς κάτω
στή γυμνή ράχη σου. Μή θυμώνεις (ξανά. Μεῖνε λιγάκι ἀκόμα»,

γιά νά φανεῖ, μέ παραδείγματα, ὁ διαφορετικός χειρισμός ἑνός κοινοῦ θέματος ἀνάμεσα στούς δυό σύγχρονους. Δέν ἀξιολογοῦμε, οὔτε συγκρίνομε· ἀλλά παρακάμπτοντας τή διαφορά προσανατολισμοῦ καί γραφῆς, ἀξίζει κάποτε νά μελετήσει κανείς τή συνάντησή τους καί σ' ἄλλα παράλληλα μοτίβα, ὅπως εἶναι: τό σπίτι, ἡ διασπορά, ἡ ἱστορική ἐπένδυση τῆς ἐμπειρίας, ὁ βιοθεωρητικός ἀπόηχός της μές στή συνείδηση καί ἰδίως στήν τελική φάση καταγραφῆς της.

Ο ΡΙΤΣΟΣ εἶναι ποιητής πανοραματικῆς θέας. Καί ἡ ἐπίδρασή του στούς νεότερους ἀπτή. Ὅπως ἀκριβῶς, στούς δέκτες ἄλλης συχνότητας, ἡ ἐπίδραση τοῦ Σεφέρη. Ἀντίθετα πρός τούς λυρικούς καί ὑπερρεαλιστές συνομηλίκους τους (πού εἶναι εἰσηγητές ἑνός διάχυτου ρεύματος ἤ ἑνός περιγραμματικοῦ κινήματος), αὐτοί προπαντός, ὁ καθένας ἀπό τήν ὄχθη του, εἶναι δημιουργοί σχολῆς. Ἄλλοτε μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά τονίσομε τή φανερή ἤ δόκιμη μαθητεία τοῦ Φραγκόπουλου καί τοῦ Λορεντζάτου στόν Σεφέρη. Παρόμοια καί ἀπό τή σχολή τοῦ Ρίτσου κατάγεται εὐδιάκριτα μέ παραγωγική πιστότητα ὁ Λειβαδίτης, μέ ἀναδημιουργική δύναμη ὁ Ἀλεξάνδρου. Ἡ τελευταία περίπτωση ἀποτελεῖ πρόσθετη ἀπόδειξη τῆς γονιμοποιοῦ δυνατότητας καί συνεπῶς τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου τοῦ Ρίτσου.

Τοῦ

ΓΙΑΝΝΗ ΔΑΛΛΑ

ΜΠΑΡΑΝ — ΣΟΥΗΖΥ

«Μονοπωλιακός καπιταλισμός»

● ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΙΚΟ GUTENBERG

Ἄριστα μεταφρασμένο ἀπό τό Σωκράτη Στεφανίδη, τό κλασικό αὐτό σύγγραμμα δυό ἐξεχόντων Ἀμερικανῶν οἰκονομολόγων πού τροφοδότησαν γιά δεκαετίες τήν προοδευτική σκέψη στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καί ὅλη γενικά τή Δύση παρουσιάζεται τώρα γιά πρώτη φορά στό ἑλληνικό κοινό. Μαρξίσταί μέ πρωτότυπη σκέψη καί πνεῦμα ἀνεξαρτησίας, οἱ Μπάραν καί Σουήζυ φιλοδόξησαν νά ἐξηγήσουν μέ τό ἔργο τους τοῦτο, πρωτοδημοσιευμένο τό 1966, ποιοί εἶναι οἱ διαφορετικοί κανόνες, καί ποιές οἱ ξεχωριστές συνέπειες, πού διακρίνουν μιάν οἰκονομία καί μιά χώρα ὅπου κυριαρχοῦν, ὅπως στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, οἱ γιγάντιες, μονοπωλιακές ἤ ὀλιγοπωλιακές, ἑταιρίες. Τό ἀποτέλεσμα τῆς ἀνάλυσής τους, πού εἶναι αὐστηρά ἐπιστημονική ἀλλά καί ἀπόλυτα εὔληπτη, εἶναι μιά εἰκόνα τῆς σύγχρονης κοινωνίας πού ἐξηγεῖ πολλές ἰδιομορφίες της, καί ἰδιαίτερα τή φαινομενική ἀντίφαση τῆς συνύπαρξης τοῦ πληθωρισμοῦ μέ τήν ἀνεργία, τόν ὅλο καί πιό ἀποφασιστικό ρόλο τοῦ κράτους στή λειτουργία τῆς οἰκονομίας, τήν ἐμφάνιση τῶν πολυεθνικῶν ἑταιριῶν καί τήν παγκοσμιοποίηση τῆς οἰκονομίας, στίς ἀρχικές της φάσεις, τόν ἔντονα διεθνῆ προσανατολισμό τῆς ἀμερικάνικης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, τήν ἀδυναμία τῶν ἐπενδύσεων στό ἐξωτερικό νά λύσουν τά ἐσωτερικά προβλήματα τῆς σύγχρονης οἰκονομίας, πολλές ὄψεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κλπ. κλπ.

Τό βιβλίο ἐντάσσεται στή σειρά «Ἡ ἐποχή μας», πού ὁ οἶκος GUTENBERG ἐγκαινίασε τό 1971 καί πού ἔχει δώσει κιόλας στούς Ἕλληνες ἀναγνώστες κάμποσα συγγράμματα ἀμέσου μά κι ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος, γραμμένα ἀπό ξένους καί Ἕλληνες συγγραφεῖς.

Στό «Μονοπωλιακό καπιταλισμό» προτάσσεται εἰσαγωγή τοῦ κ. Κώστα Χατζηαργύρη πού τοποθετεῖ τό ἔργο τῶν Μπάραν καί Σουήζυ ἔναντι τῶν γνωστῶν καί ἄγνωστων πρωτοπόρων τῆς σοσιαλιστικῆς σκέψης στό θέμα τοῦ μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ, ἔναντι ἐπίσης τῶ ννέων θεωρητικῶν καί πρακτικῶν προβλημάτων πού δημιουργεῖ ἡ ἐπέκταση τοῦ ρόλου τῶν πολυεθνικῶν ἑταιριῶν στή διεθνῆ οἰκονομική, νομισματική, κοινωνική καί πολιτική πραγματικότητα, κι ἔναντι τέλος τῶν γραφομένων ἔναντι ἐξέχοντος φιλικοῦ ἐπικριτῆ τοῦ συστήματος ὅπως ὁ Τζών Κέννεθ Γκαλμπραίηθ.

Τρία βιβλία γιά τήν Ἄπω Ἀνατολή
Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΝΓΚΟΡ
ΜΙΑ ΞΩΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ
ΙΝΔΙΑ
Β' ἔκδοση
Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΜΠΑΛΙ
ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ Σ' ΕΝΑ ΝΗΣΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"
Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & Σ/ΙΑ Α. Ε.

ΔΗΜ. ΦΩΤΙΑΔΗ

«Ἡ ἐπανάσταση τοῦ εἰκοσιένα»

● ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΜΟΣ

Ἀπό τίς ἐκδόσεις «ΜΕΛΙΣΣΑ» ἐκυκλοφόρησε ὁ Δ' καί τελευταῖος τόμος τῆς «Ἱστορίας τοῦ '21» τοῦ Δημήτρη Φωτιάδη. Ὁ Δ' τόμος ἀρχίζει μέ τήν ἄφιξη τοῦ Καποδίστρια στήν Ἑλλάδα, ἐξιστορεῖ τίς πολεμικές ἔπειτα ἀπό τήν ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου ἐπιχειρήσεις, τόν ρωσοτουρκικό πόλεμο τοῦ 1828—1829, τήν συνέλευση τοῦ Ἄργους, τήν συνθήκη τῆς Ἀδριανουπόλεως, τίς τελευταῖες μάχες τοῦ '21, τήν ἀναγνώριση τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, τόν τρίτο ἐμφύλιο σπαραγμό, τήν καταστροφή τοῦ στόλου στόν Πόρο ἀπό τούς ναυμάχους πού τόν δόξασαν, τήν δολοφονία τοῦ Καποδίστρια καί τόν τουφεκισμό τοῦ Γιώργη Μαυρομιχάλη.

Τήν ἀφήγηση τῶν δραματικῶν αὐτῶν γεγονότων ἀκολουθεῖ χρονολογικός πίνακας, πού κατά κοινή ὁμολογία προσφέρεται γιά πρώτη φορά στό ἀναγνωστικό κοινό τοῦ τόπου μας. Ὁ πίνακας αὐτός, πού ὑπερβαίνει τίς 150 μεγάλου σχήματος σελίδες ἀποτελεῖ πρόχειρο ἱστορικό ἐγχειρίδιο γιά τόν καθηγητή, γιά τόν δάσκαλο, γιά τόν φοιτητή, γιά τόν μαθητή, γιά κάθε, τέλος, Ἕλληνα, πού ἐπιθυμεῖ νά κατατοπισθῆ ποία ἦταν ἡ πορεία τοῦ Ἔθνους ἀπό τήν Ἅλωση ὥς τήν ἀπελευθέρωση.

Ἀκολουθοῦν ἄλλοι ἐπίσης πίνακες χρήσιμοι γιά ὅλους: 1) τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, τῆς Νικαίας καί τῆς Τραπεζοῦντος, 2) τῶν δεσποτῶν τῆς Ἠπείρου καί τοῦ Μυστρᾶ, 3) τῶν σουλτάνων, 4) τῶν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν στά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας. Ἐπιστέγασμα τοῦ Δ' τόμου εἶναι ἡ βιβλιογραφία του. Σέ αὐτή, ἐκτός ἀπό τά σημαντικώτερα ἀνέκδοτα ἤ τυπωμένα ἀρχεῖα, 2.500 τίτλοι βιβλίων. Ἡ παράθεσή τους, γιά νά εἶναι περισσότερο προσιτή στόν ἀναγνώστη, παρουσιάζεται κατά θέματα.

Χιλιάδες γκραβοῦρες κοσμοῦν τό ἔργο, πού πολλές ἀπό αὐτές παρουσιάζονται γιά πρώτη φορά, ἐκτός κειμένου ἔγχρωμοι πίνακες, ἐμπνευσμένοι ἀπό τό Εἰκοσιένα παλαιοτέρων καί συγχρόνων Ἑλλήνων ζωγράφων, καθώς καί χάρτες καί σχεδιαγράμματα μαχῶν καί ναυμαχιῶν.

Κυκλοφόρησαν σέ δεύτερη ἔκδοση 4 βιβλία τοῦ

ΡΕΝΟΥ ΗΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΟΥ

Ἡ ὀξύτερη καί ἀναλυτικώτερη κριτική τοῦ Κατεστημένου καί τῶν μεθόδων του. (Σελ. 192. Δρχ.: 100)75).

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΝΟΤΙΕΣ ΑΚΤΕΣ

11 μοντέρνα διηγήματα. Κρατικό βραβεῖο Διηγήματος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. (Σελίδες 160. Δρχ.: 100)75).

Ο ΓΡΑΣΑΔΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΜΑΧ ΤΟΔ

Νουβέλλα κι ἀντιμυθιστόρημα. (Σελίδες 136. Δρχ.: 100)75).

ΠΥΡΑΜΙΔΑ 67

Προσωπική μαρτυρία τοῦ Ἐμφυλίου Πολέμου. Τό φλογερώτερο «κατηγορῶ», ἀπό ἀναρχική καί ἀνένδοτα ἀνθρωπιστική θέση, κατά ὅλων τῶν φανατισμῶν πού ματοκύλησαν τόν τόπο τό '47—'49. (Σελίδες 320. Δρχ.: 130)100).

Σ' ὅλα τά κεντρικά βιβλιοπωλεῖα καί Μηθύμνης 43
τηλέφ. 846.977, πλατ. Ἀμερικῆς

Ἔργα τοῦ Ε. Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΥ
σέ ὅλα τά κεντρικά βιβλιοπωλεῖα

1. ΗΘΙΚΗ (3η ἔκδοση).
2. ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑ (2η ἔκδοση).
3. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ
4. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.
5. Ο ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ.
6. ΠΑΛΑΜΑΣ — ΚΑΒΑΦΗΣ — ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ (3η ἔκδοση).
7. ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ «ΙΚΑΡΟΣ», ΒΟΥΛΗΣ 4